

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תקצו

ערב שבת-קודש
פרשת תולדות
ראש חודש כסלו
ה'תשס"ו

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

א' בכסלו ה'תשס"ו – ח' בכסלו ה'תשס"ו

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	א' בכסלו	הלי איסורי ביאה. פרק יב-יד.	הלי חובל ומזיק. פרק ד.	מל"ת שנב. שמו. שמו.
ש"ק	ב' בכסלו	פרק טו-יז.	פרק ה.	מל"ת נב. נג. נה. נד. שנד. שס. שסא.
א'	ג' בכסלו	פרק יח-כ.	פרק ו.	מל"ת קסא. קסב. מ"ע לח. מל"ת קס. קנח. קנט.
ב'	ד' בכסלו	פרק כא-כב. הלי מאכלות אסורות.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ז.	מל"ת שנג. מ"ע קמט.
ג'	ה' בכסלו	פרק כד-ז.	פרק ח.	מ"ע קנ. קנא. קנב. מל"ת קעב. קעד.
ד'	ו' בכסלו	פרק ה-ז.	הלי רוצח ושמירת נפש.. בפרקים אלו. פרק א.	מל"ת קעג. קעה. קעו. קעז. קעח.
ה'	ז' בכסלו	פרק ח-י.	פרק ב.	מל"ת קעט. קפ. קפח.
ו'	ח' בכסלו	פרק יא-יג.	פרק ג.	מל"ת קפא. קפב. קפד. קפה. קפג.

זמני השבוע *

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							לפני הזריחה	לפני 72 ד'	
5.02	4.35.8	12.00	11.30	8.55	6.30	5.30	5.08	4.19	ו', א' בכסלו
5.02	4.35.8	12.00	11.30	8.56	6.31	5.31	5.08	4.20	ש"ק, ב' בכסלו
5.02	4.35.8	12.01	11.31	8.56	6.32	5.31	5.09	4.21	א', ג' בכסלו
5.02	4.35.8	12.01	11.31	8.57	6.33	5.32	5.10	4.21	ב', ד' בכסלו
5.02	4.35.9	12.02	11.32	8.58	6.33	5.33	5.10	4.22	ג', ה' בכסלו
5.02	4.36.0	12.02	11.32	8.58	6.34	5.33	5.11	4.23	ד', ו' בכסלו
5.03	4.36.1	12.03	11.33	8.59	6.35	5.34	5.12	4.23	ה', ז' בכסלו
5.03	4.36.2	12.03	11.33	8.59	6.36	5.35	5.12	4.24	ו', ח' בכסלו

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
הדה"י	צה"ש	הדה"י	צה"ש	הדה"י	צה"ש	הדה"י	צה"ש	הדה"י	צה"ש
4.00	5.15	4.14	5.16	4.03	5.14	4.18	5.18	4.18	5.18
4.00	5.15	4.14	5.17	4.03	5.14	4.18	5.19	4.18	5.19

עורך ראשי: מנחם-מענדל ברוד • עורך: שניאור-זלמן רודרמן • הגהה: יוסף-יצחק איידלמן

מז"ל: מכון ליובאוויטש שע"י צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

יור"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל': 03-9607588, פקס': 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: <http://chabad.org.il> דואר-אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

חודש של ניסים

חודש כסלו הוא זמן של גילוי חדש בתורה, גילוי פנימיות התורה – ומוזה נמשך גם בעולם, שבחודש כסלו מאיר בעולם גילוי חדש, עניין הניסים □ כאשר קובעים עיתים לתורה גם בזמן שעוסקים בענייני העולם, זוכים לבנים ובנות, צאן ובקר □ משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

עניין שפגם בתורה, מכל-מקום, עניין התשובה גופא נלקח מהתורה¹⁰ – כן הוא גם בעניין גילוי פנימיות התורה שבחודש כסלו, שעניין זה גופא נלקח גם ממתן-תורה שבסיוון. והיינו, לפי שבשעת מתן-תורה בסיוון ניתנו כל ענייני התורה¹¹, ואפילו התורה שמישיח ילמד ויגלה, שזהו עניין הכי עמוק בתורה, כדאיאת במדרש¹² שהתורה דעכשיו הבל היא לגבי תורתו של משיח – גם זה ניתן בשעת מתן-תורה בסיוון.

אבל אף-על-פי-כן, היתה פנימיות התורה בהעלם במתן-תורה שבסיוון, והגילוי דפנימיות התורה הוא בחודש כסלו, חודש השלישי מחודש תשרי שעניינו עבודת התשובה, שאז, בחודש כסלו, הוא הגילוי דפנימיות התורה והפצת המעיינות חוצה, שזוהי ההכנה לגילוי המשיח¹³.

א. אודות¹ חודש כסלו איתא שהוא כמו חודש סיוון²: סיוון הוא החודש השלישי מניסן, שגם הוא ראש-השנה, כדאיאת במשנה³, וכמו כן חודש כסלו הוא חודש השלישי מראש-השנה שהוא בתשרי.

החילוק בין ניסן לתשרי הוא⁴:

ניסן עניינו עבודת הצדיקים, שהרי יציאת מצרים עניינה גירות⁵, וגר שנתגיייר קטן שנולד דמי⁶, היינו, שאין לו שום חטאים ושום עניינים שאינם כרבעי, להיותו קטן שנולד⁷. וחודש סיוון שהוא החודש השלישי מניסן, הוא הזמן של מתן-תורה.

ותשרי עניינו עבודת בעלי-תשובה⁸. וכסלו שהוא חודש השלישי מתשרי, עניינו מתן-תורה – הגילוי דפנימיות התורה.

וכמו בעניין התשובה, עם היות תשובה למעלה מתורה⁹, שלכן מועילה התשובה על

במולכו (שמואל-א יג,א), כבן שנה, שלא טעם טעם חטא" (מהנחה בלתי מוגה).
8) שהרי עבודת התשובה עיקרה בחודש אלול, בר"ה ויוהכ"פ, והגילוי מזה נעשה "ליום חגיגתו", בחג הסוכות (ראה לקו"ת דרושי ר"ה נד, סע"ג ואילך. ובכ"מ). – מהנחה בלתי מוגה.
9) לקו"ת בדרושי פ' אחרי (כי ביום הזה), ובדרושי יוהכ"פ.
10) ראה לקו"ת ח"ח עמ' 121. וש"נ.
11) ראה סה"מ תרנ"ו עמ' שנו. ועוד.
12) קה"ר רפ"ב. פי"א, ח.
13) ראה אגה"ק דהבעש"ט (כתר-שם-טוב

1) סעיפים א"ב הוגהו על-ידי כ"ק אדמו"ר (באירוש), ונדפסו בלקו"ש ח"א עמ' 75 ואילך. במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ, וכמה פרטים מהנחה בלתי מוגה.
2) ראה גם תו"מ ח"ג עמ' 114. וש"נ.
3) ר"ה ב,א.
4) ראה גם תו"מ ח"ד עמ' 41. וש"נ.
5) ראה יבמות מו, א"ב.
6) שם כב, א. וש"נ.
7) וע"ד מארז"ל (יומא כב, ב) "בן שנה שאול

דבר מלכות

ולשמחה לישועה ולנחמה¹⁹.
ובנוגע לענייננו – חודש כסלו, שבו נמשכים לא רק עניינים טבעיים אלא גם עניינים ניסיים שלמעלה מהטבע – הרי בעמדנו בשבת מברכים חודש כסלו, ובפרט כשנמצאים כבר לאחרי המולד, צריכים לברך את החודש שהחל משבת מברכים יהיו הטובה והברכה, חיים ושלום ששון ושמחה ישועה ונחמה, לא רק בעניינים טבעיים, אלא גם בעניינים ניסיים.

והיינו, שכל העניינים שצריכים להעשות בחודש זה, שבתוכם יש גם עניינים כלליים הנוגעים לכל השנה – יהיו כולם לטובה בדרך שלמעלה מהטבע, כך, שאפילו אם על-פי טבע ושכל אין לזה מקום, יהיה זה באופן שלמעלה מהטבע²⁰, והיינו, שגם העניינים שלמעלה מהשתלשלות יומשכו למטה מעשרה טפחים כטוב הנראה והנגלה.

* * *

ד. בנוגע להעניין דהשגחה פרטית המדובר לעיל בהמאמר (ד"ה "מים רבים")²¹ – הרי אף-על-פי שרבינו הזקן הביא ראיה מדברי הגמרא²² "ר' יוחנן כי הווה חזי שלך אמר משפטיך²³ תהום רבה" (שזימנת שלך לשפוט ולעשות נקמתך ברגת הים להמית המזומנים למות), שמזה מוכח שיש דין ומשפט אפילו על דגים, ולא רק על המין הכללי אלא גם על פרטי הדגים, מכל-מקום, ישנם שיטות נוספות בעניין זה, וישנם הסוברים שהשגחה פרטית היא רק על מין המדבר, ומצינו שגם שיטות אלו הובאו אפילו בדבריהם של כמה

ב. מצד זה שחודש כסלו הוא זמן של גילוי-תורה, גילוי חדש בתורה, שנתגלה פנימיות התורה – מצד זה נמשך גם בעולם, שבחודש כסלו מאיר בעולם גילוי חדש, עניין הניסים.

תורת החסידות מבארת היטב את העניין, שבאמת גם הנהגת הטבע הוא עניין של ניסים¹⁴, אלא החילוק הוא שטבע הוא גילוי שישנו בתמידות, ומצד ההרגל לא ניכר הנס, ועד שיכולים לחשוב שזוהי בירה בלא מנהיג חסו-שלום, אבל כשבא נס, שלא רגילים בו, הרי זה בגילוי. והיינו, שעניין הניסים הוא גילוי חדש.

וזהו שכסלו הוא חודש של ניסים – דכיוון שזהו זמן של גילוי חדש בתורה, ואסתכל באורייתא וברא עלמא¹⁵, הרי זה נמשך גם בעולם, שגם בהנהגת העולם הרי זה זמן של ניסים, גילוי חדש.

ולכן היה בחודש כסלו הנס דחנוכה, שהנס היה בשמן – רזין דרזין¹⁶ – והוא גילוי נעלה ביותר. וכמו שכתב הרמב"ן¹⁷ בשם המדרש¹⁸ שהקב"ה אמר לאהרן "שלך גדולה משלהם", שנרות חנוכה נעלים יותר מנרות המקדש, כיוון שנרות המקדש אינם קיימים לעולם, ונרות חנוכה קיימים לעולם.

וכמו כן היה לאחרי זה הנס די"ט כסלו, דהפצת תורת החסידות, שגם זה עניין שקיים לעד ולעולמי עולמים, כיוון שהפצת מעיינות החסידות היא כלי והכנה לגילוי המשיח.

ג. והנה, ההמשכה על ענייני החודש מתחילה בשבת מברכים, שבו מברכים את החודש שיהיה לטובה ולברכה, "לחיים ולשלום לששון

בתחלתו. ובכ"מ).

14 ראה קונטרס צג, בסופו (סה"מ תשי"א עמ' 293).

15 זח"ב קסא, רע"ב.

16 ראה אמ"ב שער הק"ש פנ"ד ואילך. ועוד.

17 ר"פ בהעלותך.

18 במדב"ר פט"ו, ו. פרש"י ר"פ בהעלותך.

19 נוסח ברכת החודש.

20 אולי הכוונה בקשר ל"מבצע סיני" שהתרחש בימים אלו (ראה מכתב ב' כסלו ה'תשי"ז (אג"ק ח"ד עמ' קלה), ובהנסמן בהערות שם. "מבוא" לאג"ק שם ס"ע 5 ואילך. וש"נ). המו"ל.

21 פ"ג (תו"מ ח"ח עמ' 198).

22 חולין סג,א (ובפרש"י).

23 תהילים לו,ז.

דבר מלכות

מקובלים²⁴.

ישראל.

אבל כבר נתקבלה שיטת הבעש"ט²⁵, ובהקדמה – שעל-פי תורה, "דינא שהשגחה פרטית היא לא רק על מין המדבר, אלא גם על מין החי והצומח, ואפילו על מין הדומם, שעל כולם משגיח הקב"ה בהשגחה

תורת החסידות מבארת היטב, שבאמת גם הנהגת הטבע הוא עניין של ניסים, אלא החילוק הוא שטבע הוא גילוי שישנו בתמידות והנם אינו ניכר

פרטית.

וככל העניינים שבתורת הבעש"ט שנתבארו בתורת חסידות חב"ד – נתבאר גם עניין זה בפרטיות בתורת חסידות חב"ד.

וכפי שמבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר באחד ממאמריו²⁶ בעניין השגחה פרטית על-פי שיטת הבעש"ט, שלא זו בלבד שגלגולו של עלה ממקום למקום הוא בהשגחה פרטית, אלא עוד זאת, שגם אופן גלגולו, אם על-ידי רוח או על-ידי רגלי אדם או בהמה, הוא גם בהשגחה פרטית, והיינו, שזהו עניין שנוגע לרצון העליון, ולשלמות הכוונה.

כל בני המדינה בשווה, מה-שאינ-כן כאשר מבדילים ומחלקים בין אנשים, וכמו למשל שקובעים דין מיוחד עבור יהודים, אזי אין בזה התוקף ד"דינא דמלכותא דינא", היינו, שאין לזה מקום בתורה.

וכיוון ש"אסתכל באורייתא וברא עלמא", הרי מובן שעניין שאין לו מקום בתורה, אין לו מקום גם בעולם.

ולא תועיל עקשנותו של פלוני, שכן, כיוון שעל-פי תורה אין לזה מציאות, הרי גם בעולם אין לזה מציאות.

ובאשר לעקשנות – סיפרתי כבר פעם²⁷ הסיפור אודות אדמו"ר מהר"ש, שכאשר היה צריך לנסוע ברכבת, היו מודיעים על כך מליובאוויטש, והרכבת היתה ממתינה לבואו. ופעם אירע שהפקיד הממונה רצה להראות רמות רוחו והורה על נסיעת הרכבת מבלי להמתין לבואו של אדמו"ר מהר"ש. ובמשך כמה ימים הגיעה ידיעה – ממקום גבוה יותר – שהפקיד הנ"ל מפוטר ממשרתו... ומה שישנו יהודי אחד שטוען אחרת – הרי

ד. והנה, אף-על-פי שנוגע כל פרט ופרט, מכל-מקום, כשמדובר אודות סדר המלכות מצינו שאמרו חז"ל²⁷ "הווי מתפלל בשלומה של מלכות", ולא נאמר בלשון יחיד (בנוגע להמלך)²⁸, כי, מה שנוגע בהמלכות הוא רק כללות סדר המלוכה, ועל זה צריך להתפלל כו', אבל בנוגע להפרט (מלך פלוני) – הרי זה יכול להתחלף ולהיות באופן היותר טוב לבני

(27) אבות פ"ג מ"ב.

(28) ראה הגהות הגר"א (סקל"א) לשו"ע שבעה ערה

30.

(29) גיטין י"ב, וש"נ. וראה אנציק' תלמודית

בערכו. וש"נ.

(30) ראה טושו"ע חו"מ סס"ט ס"ח.

(24) ראה רשימה "השגחה פרטית" – אג"ק ח"א עמ' קסח ואילך. וש"נ.

(25) ראה בארוכה כתר-שם-טוב (הוצאת תשנ"ט) בהוספות סקע"ט ואילך. וש"נ.

(26) סה"מ תרפ"ו עמ' קנו. וראה גם תו"מ ח"ד עמ' 157 ואילך. וש"נ.

דבר מלכות

בהם נקודת היהדות, בדרך מקיף על-כל-פנים, ועל-ידי זה יתבטלו כולם בפניהם, שזוהי ההכנה לגילוי המשיח במהרה בימינו אמן.

* * *

ז. בתפילת מנחה מתחילים לקרוא פרשת ויצא – "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה".
וככל ענייני התורה יש גם בעניין זה פשט, רמז, דרוש וסוד, ולא באופן שהם ד' תורות, שהרי התורה היא "תורה אחת", כיוון שכל ד' העניינים דפשט רמז דרוש וסוד קשורים זה בזה.³⁷

ח. הפירוש הפשוט בפסוק "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה" הוא – שיעקב יצא מבאר-שבע שבארץ-ישראל, המקום שבו דרו הוריו, והלך לחרן שבחוץ לארץ, לגלות, והמשך הדברים הוא שעוד בהיותו בדרך נטלו ממנו הכל³⁸, כך שהגיע לחרן בעירום ובחוסר כל, ואף-על-פי-כן, על-ידי זה ש"עם לבן גרתי"³⁹ "ותריג מצוות שמרתי"⁴⁰, חזר משם ברכוש גדול יותר ממה שהיה לו לפני זה, בנים ובנות, צאן ובקר עבדים ושפחות כו',⁴¹ ועיקר הברכה התבטאה בכך שהיתה מיטתו שלימה⁴², בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות.

וכמו כן ישנו עניין זה גם ברוחניות – שכאשר יהודי יוצא מ"באר שבע" ברוחניות, היינו, ממקום תורה ותפילה, ויוצא לעולם, אשר, גם בהיותו במצב נעלה הרי זה בכל זאת "עולם", שזוהו עניין של "חרן", מלשון "חרון אף של מקום (בעולם)"⁴³, ואף-על-פי-כן,

זה מצד "קרומקייט", ואין לילך בדרכים עקומות.

ומה שטוענים בנוגע לחילוף האישים שאין לזה מקום על-פי חשבון – אין זה נוגע לנו. לנו לא נוגע החשבון, כי אם הכפועל, ובמילא, אם יש לזה מקום בחשבון – יהיה הדבר על-פי חשבון, ואם אין לזה מקום בחשבון – הרי חודש כסלו (שבו עומדים עתה) הוא סדר של ניסים שלמעלה מהחשבון.

י. ובנוגע לפועל:

כיוון שכל העניינים צריכים לבוא בטוב הנראה והנגלה, וכפירוש הבעש"ט³² על פסוק³³ "עזוב תעזוב עמו", שאין לשבור את הגוף על-ידי תעניות וסיגופים, אלא לבררו ולזככו ולהעלותו – צריך להיות העניין ד"היטב איטיב עמך"³⁴ באופן כזה שגם הגוף ונפש הבהמית יסכימו שזוהו טוב, וההסכמה תהיה (לא מצד קבלת עול, אלא) מצד זה שמשיגים ורואים בעיני בשר שזוהו טוב.

ובפשטות – שכל העניינים השייכים לבני-ישראל, הן בנוגע לתורה ומצוות, והן בנוגע לעניינים הגשמיים ואפילו בנוגע לעניינים חומריים, יהיו כולם בטוב הנראה והנגלה. ובעמדנו בחודש כסלו – הרי גם העניינים שאין להם מקום בטבע יומשכו למטה מעשרה טפחים בטוב הנראה והנגלה.

וכמו כן יהיה גם החילוף הנ"ל לטוב³⁵ – עד כמה שיכול להיות טוב באומות העולם, ויקויים הייעוד³⁶ "וראו כל עמי הארץ כי שם הוי' נקרא עליך ויראו ממך", היינו, שכל עמי הארץ יראו את מעלתם של בני-ישראל, שיש

31 ראה שיחת ש"פ עקב, כ"ף מנחם-אב תש"ז ס"ג (תו"מ ח"י"ז עמ' 144). וש"נ.

32 ראה כתר-שם-טוב (הוצאת תשנ"ט) בהוספות סכ"א. וש"נ (נעתק ב"היום יום" כח שבט).

33 משפטים כג,ה.

34 וישלח לב,יג.

35 ראה גם שיחת ש"פ בראשית (התועדות ב) ס"א (תו"מ ח"י"ח עמ' 131).

36 תבוא כח,י.

37 ראה לקו"ש ח"י"ח עמ' 187. חכ"א עמ' 36.

וש"נ.

38 פרש"י ויצא כט,א.

39 וישלח לב,ה.

40 פרש"י עה"פ.

41 שם, ו ובפרש"י.

42 ויק"ר פל"ו, ה. פרש"י ויחי מז, לא.

43 פרש"י ס"פ נח.

דבר מלכות

ואחר-כך "הנהג בהם מנהג דרך ארץ"⁵¹ ביציאתו לעולם, שזהו עניין של ירידה ויציאה מד' אמות של תפילה וד' אמות של תורה; ועל-דרך זה במשך ימי השבוע – שתחילה ישנו יום השבת שבו אין עוסקים בעבודתן דחול, ומתמסרים לגמרי לענייני קדושה, ואחר-כך באים ששת ימי המעשה כו"⁵².

ובנוגע לכל עניינים אלו ישנה הוראת התורה, שכאשר "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה", בחרון אף של עולם, הנה כאשר "עם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי", שגם בזמן שעוסקים בענייני העולם קובעים עתים לתורה וכיצא בזה, אזי זוכים לבנים ובנות, צאן ובקר וכו', והיינו, שלא זו בלבד שלא נעשה עניין של ירידה, אלא אדרבה, פועלים עלייה בכל העניינים שעוסקים בהם.

וכן הוא בנוגע לכללות זמן הגלות – שסוף-כל-סוף רואים שלא זו בלבד שלא נאבדים, אלא אדרבה, שלוקחים ומעלים את כל ענייני הגלות גופא, כמו שכתוב⁵³ "וניצלתם גו'", לרוקן את הכל, את כל העניינים שיש להם מציאות, ו"בנערינו ובזקנינו נלך בבנינו ובבנותינו גו' נלך"⁵⁴ לקראת משיח צדקנו אל הגאולה האמיתית והשלימה, במהרה בימינו.

(קטעים מהתוועדות שבת-קודש פרשת תולדות, מברכים החדש וערב ראש-חדש כסלו ה'תשי"ז. 'תורת-מנחם – התוועדות' תשי"ז, חלק ראשון (יח) עמ' 75-78 – בלתי מוגה)

כאשר הנהגתו בעולם היא על-פי תורה, "עם לבן גרתי" "ותרי"ג מצוות שמרתי", אזי לא זו בלבד שאינו מאבד מאומה, אלא אדרבה, הוא מרוויח יותר, שזוכה לבנים ובנות, בני בנים ובני בנות, עוסקים בתורה ובמצוות, והולך ומתעלה ברוחניות לגבי מדריגתו הקודמת, כמבואר בחסידות⁴⁴ בעניין העילוי שניתוסף אצל יעקב בכואו מחרץ⁴⁵.

מ. ובפרטיות יותר יש בזה כמה עניינים:

לכל לראש – כללות העניין דירידת הנשמה בגוף, שהנשמה שחצובה מתחת כיסא הכבוד⁴⁶, ירדה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא⁴⁷, אשר עם היותה ירידה גדולה ביותר, הרי זו ירידה לצורך עלייה, כי, כאשר הנשמה משלימה את הכוונה למטה, אזי מתעלית הנשמה לדרגה נעלה יותר מכמו שהיתה לפני זה.

ועל-דרך זה לאחרי ירידת הנשמה למטה ישנו עניין זה בכללות חיי האדם – שהסדר הוא שבשנותיו הראשונות נמצא ב"חרר" וב"שיבה", שאז מתעסק רק בענייני קדושה, ובשנים שלאחרי זה, בכוא הזמן שצריך להיות "רחיים בצווארו"⁴⁸, אזי יוצא לעולם, לקיים מה שנאמר⁴⁹ "וברכך הוי' אלוךך בכל אשר תעשה", אשר, גם במצב הטוב ביותר הרי זה בכל זאת עניין של עשייה בעולם;

ועל-דרך זה בכל יום גופא – שהתחלת היום היא בעבודת התפלה, ואחר-כך לימוד התורה, "מבית-הכנסת לבית-המדרש"⁵⁰,

(44) ראה ד"ה ויצא יעקב תר"ל (סה"מ תר"ל עמ' כט ואילך).

(45) ראה גם תו"מ ח"ד עמ' 153 ואילך.

(46) זח"ג כט, רע"ב. וראה בהנסמן בנצו"ז לזח"א קיג,א.

(47) על-פי לשון חז"ל – תגיגה ה,ב.

(48) ראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ג ה"א ואילך. וש"נ.

(49) פ' ראה טו,ח.

(50) ראה ברכות בסופה.

(51) שם לה,ב.

(52) ראה גם תו"מ ח"ב עמ' 141 ואילך.

(53) שמות ג,כב.

(54) בא י"ט.

התייצבות "המשטר האמיתי"

המצב בעולם מושפע ממצב בני-ישראל

מהפכות בעולם הם מהסימנים שהובאו במדרשי חז"ל על התקופה דעקבתא דמשיחא, וכשרואים מהפכות גדולות בימינו אלה, הרי זה סימן נוסף שנמצאים אנו ברגעים האחרונים דעקבתא דמשיחא, ותיכף ומיד ממש בא משיח צדקנו.

ועוד עניין עיקרי – הנוגע גם ובעיקר מכאן ולהבא: כל המאורעות שבעולם משתלשלים מהנהגת בני-ישראל – שהרי מקרא מלא דיבר הכתוב "יצב גבולות עמים למספר בני-ישראל", היינו, שכל המאורעות שב"גבולות עמים", שבעים אומות העולם, קשורים ביציבות ותוקף עם "בני-ישראל". ולכן, כאשר בני-ישראל מוסיפים בעבודתם בלימוד התורה וקיום מצוותיה [הן העבודה דקיום התורה והמצוות, והן העבודה דבירור העולם, כולל ההשפעה על אומות העולם לקיים שבע מצוות בני נח], הרי זה פועל בדרך ממילא (ללא צורך בהתעסקות מיוחדת, אפילו לא במחשבה בלבד) קיום ועמידת העולם כולו, ככל שבעים אומות העולם, "יצב גבולות עמים".

ויש לומר, שהשינויים שנעשו בעולם בתקופה האחרונה, המדגישים שזוהי התקופה דעקבתא דמשיחא – הם כתוצאה מעבודתם של ישראל בתקופה האחרונה, ובלשון הכתוב בפרשת השבוע – "תולדות יצחק, יעקב ועשו האמורים בפרשה", ובפרט בקשר ובשייכות עם שנת הארבעים, "ויהי יצחק בן ארבעים שנה", כנ"ל בארוכה.

ועניין זה מודגש בכינוס השלוחים העולמי – כאמור לעיל שהשלוחים שהתכנסו מכל המדינות שרחבי העולם הם באי-כוח דכל המדינות שבעולם, ולכן, הרי זה פועל בדרך ממילא על ההנהגה דכל המדינות שבעולם.

ויהי רצון – והוא העיקר – שיתוסף עוד יותר בעבודתם של ישראל, ובמילא יתוסף עוד יותר בהטבת מצב העולם כולו, בחסד וברחמים, בטוב הנראה והנגלה, על-ידי חיזוק והתייצבות המשטר האמיתי של הקב"ה, בורא העולם ומנהיגו, ועד לקיום הייעוד "והיתה לה' המלוכה", גילוי מלכותו של הקב"ה בכל העולם, ו"אז אהפוך אל עמים שפה ברורה גו' לעובדו שכס אחר", ועד שהארץ עצמה תהיה באופן ש"מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים".

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת תולדות, די בכסלו ה'תש"נ)

– יתורת-מנחם – התוועדות תש"נ, כרך א, עמ' 422)

כשניעור משנתו מרגיש "אוויר של משיח"

תיכף כשניעור עצם הנשמה (שמתגלה עצם מציאותו ורק העצם) מרגיש בנשימת האוויר עניינו של משיח – אוויר של משיח. ובלשון חז"ל "רוחו של מלך המשיח".

ויש לומר ש"אוויר (רוח) של משיח" הוא למעלה גם מ"אורו של משיח". כי, אור של משיח מורה על ההתגלות דמשיח על-ידי פעולותיו (כמו "ילחם מלחמות ה'" עד ש"נצח", וכיוצא-בזה), מה-שאינ-כן אוויר של משיח מורה על העצם (חיות) דמשיח, כלומר, התגלות מציאותו (מציאות שקיימת גם לפני זה למלכות) בתור מלך המשיח, ולאחרי התגלות מציאותו (אוויר שבאין-ערוך מאורו של משיח), מתחילה ההתגלות לעיני כל על-ידי פעולותיו (אורו של משיח).

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת תולדות תשנ"ב)

להוסיף בלימוד החסידות והפצתה

לארגן התוועדויות חסידיות בכל מקום ומקום

ההוראה מכל האמור לעיל – בנוגע למעשה בפועל:

בעמדנו בהתחלת חודש כסלו, שבו היה הגילוי דפנימיות התורה, תורת החסידות – יש להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בלימוד תורת החסידות (נוסף על השיעורים הקבועים בנגלה דתורה) והפצתה חוצה.

ובנוגע לפועל – בכל יום ויום מימי חודש כסלו ילמדו (ומה טוב – ברבים) עניין (נוסף) בתורת החסידות, ומה טוב – מתורתם של ג' אבות החסידות, הבעש"ט, המגיד ואדמו"ר הזקן, ומי שיש ביכולתו – יוסיף וילמד גם מתורתם של כל רבותינו נשיאינו עד לתורתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו.

ונוסף על הלימוד בעצמו – ישתדל כל אחד ואחד גם בהפצת המעיינות חוצה, לפעול על עוד יהודים שיעשו כן.

ומובן, שכל זה שייך גם לנשים, הן בנוגע ללימודן בעצמן, והן בנוגע לפעולתן על עוד נשים בישראל, ובפרט על-פי האמור לעיל אודות גודל מעלתן של נשי ישראל, דוגמת האמהות כו', גם בנוגע לגילוי תורת החסידות, כנ"ל.

וזאת ועוד: לארגן התוועדויות חסידיות במועדים וימים טובים החסידיים (אנשים בפני עצמם, ונשים בפני עצמן) בכל מקום ומקום, הן במקומות הקרובים והן במקומות הרחוקים (בגשמיות, ועל-אחת-כמה-וכמה ברוחניות, שבהם צריכה להיות השתדלות יתירה, כיתרון האור מן החושך), הן בחוץ לארץ והן (ועל-אחת-כמה-וכמה) בארץ-ישראל, ובוודאי – בד' אמותיו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ממלא מקומם של כל נשיאי החסידות, אשר (יהי רצון, אשר) בקרוב ממש (עוד לפני יו"ד כסלו וי"ט כסלו כו') יקבעו ד' אמות אלו בארץ-ישראל.

ולכל לראש – המועד הקרוב בזמן – חג הגאולה יו"ד כסלו... שיחגגוהו בכל מקום ומקום באופן המתאים, ומתוך "שטורעם" דקדושה, כולל ובמיוחד – לעורר אודות ההוספה בלימוד תורת החסידות והפצת המעיינות חוצה.

וכדי שיהיה בסדר מסודר (ביחד עם ה"שטורעם" דקדושה) – יש להתחיל ההכנות לזה בעוד מועד, כולל גם הפירסום על דרך זה בכל מקום ומקום.

ויהי רצון שקבלת החלטות טובות בכל הנ"ל תמהר ותזרז ותביא תיכף ומיד את השכר – אתי מר דא מלכא משיחא על-ידי הפצת המעיינות חוצה.

וזוכים להמשכת כל הברכות – "ויתן לך האלוקים מטל השמים וגו'", ברכות הכי נעלות, כולל גם הברכה הכי עיקרית – גאולה האמתית והשלימה על-ידי משיח צדקנו, שאז יתגלה שלימות התענוג והצחוק העליון, עניינו של יצחק, ולכן, לעתיד לבוא יאמרו ליצחק דווקא כי "אתה אבינו".

– (משיחות ראש-חודש כסלו ושבת פרשת תולדות היתשמי"ט –
'תורת-מנחם' – התוועדויות' תשמ"ט, כרך א, עמ' 385-384)

כ"ק אדמו"ר האמצעי

"פעמים צריך היה להזכיר את אדמו"ר האמצעי על-דבר אכילה, שתייה ושינה" □ אדמו"ר הזקן ציווה לכתוב על אדמו"ר האמצעי "העניו באמת" □ לקראת ט' בכסלו, יום ההולדת ויום ההילולא של רבנו האמצעי ולרגל י' בכסלו, חג הגאולה שלו

מאת הרב מרדכי-מנשה לאופר

ניכר כלל תנועות חיזונית, לפעמים היה נופל טליתו (מראשו) על כתפיו.

בין מנחה לנעילה – ביום-הכיפורים – היה יושב בשטריימעל (דבר שלא עשו, לא אדמו"ר הזקן ולא הצמח-צדק, ואם ישאלו פארוואס [=מפני מה?]) גם על זה ענה אדמו"ר מהר"ש נייע כאשר רוצים לדעת הכול וכו' (מוזקנים מהר).

התבייש מקדושת התורה

עוד סיפר כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו ('רשימות', חוברת קכב, סעיף ב):

מקובל אשר אדמו"ר האמצעי לא היה עולה לתורה כי אם בשמחת-תורה עם כל הנערים, וסיבת הדבר – הוא התבייש מגודל קדושת התורה כו'... אומרים אשר גם בשנת האבילות לא היה יורד לפני התיבה, ורק אמר קדיש.

בקין תרצ"ב סיפר כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ ('רשימות', חוברת קפ, עמ' 328):

אדמו"ר הזקן ציווה לכתוב על אדמו"ר האמצעי: "העניו באמת"

ברשימותיו שם ציין כ"ק אדמו"ר:

וביאר כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א: "השפל – זהו שהוא שפל גם-כן. אבל "עניו" – כשנצרך מראה התנשאות.

נפתח בהתבטאות של הרבי, על "עניינו המיוחד של אדמו"ר האמצעי", בליל ד' דחג-הסוכות תשמ"ג ('התועדויות' תשמ"ג, כרך א, עמ' 199):

עניינו המיוחד של אדמו"ר האמצעי בתורת חסידות חב"ד הוא "רחובות הנהר" דבינה; כפי שרואים בפועל שמאמרי דא"ח של אדמו"ר האמצעי הם באופן של הרחבת ואריכות הביאור – "רחובות הנהר", ועד שעניין זה מתבטא גם בריבוי מאמרי חסידות שנדפסו בחייו על ידי אדמו"ר האמצעי.

מופשט מענייני עולם-הזה

ברשימות כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, מדברי חמיו, כ"ק אדמו"ר הריי"צ, בליל כ' כסלו תרצ"ג (נדפסו ב'רשימות', חוברת קעא אות יו"ד), נכתב:

פעמים צריך היה להזכיר את [=ל] אדמו"ר האמצעי על-דבר אכילה, שתייה ושינה.

אמר אדמו"ר הזקן, בטוח אני שאין צריך להזכיר את אדמו"ר האמצעי (בעת דביקותו בתפילתו) על-דבר אמירת "יהוא-רחום" הארוך בשני וחמישי, וייעלה ויבוא" (בראש-חודש), כי, בעת תפילתו, רואה את העניינים למעלה, אבל (מצד) המתיקות ותפלות שבת – היה צורך בעומד על גביו.

ובשעה שהיה אדמו"ר האמצעי מתפלל לא היה

ניצוצי רבי

היה בהסכמתו, כי כל צדיק וצדיק הוא מושל ושולט על כל העניינים הגשמיים שלו, וכל מאורע עמו הוא בהסכמתו. ומזה שהסכים על המאסר אף שזה היה קשור עם יסורים וכיו ועם מניעת הפצת תורת החסידות (בעת שבתו במאסר), מובן מזה גדול העילוי הפצת המעיינות שנתחדש לאחר גאולתו דווקא, עד שבשביל זה היה כדאי כל המאסר.

להתרכז בהבנת תוכן העניין

בהתוועדות שבת-קודש פרשת נשא תשמ"ג ('התוועדות' תשמ"ג, כרך ג, עמ' 1594) אמר כ"ק אדמו"ר:

כ"ק מו"ח אדמו"ר סיפר לי שאדמו"ר האמצעי לא רצה שיעמדו על דיוקי הלשונות בדבריו כו'.

והשייכות דסיפור זה אלי (שלכן סיפר לי זאת כ"ק מו"ח אדמו"ר) מובנת – שהרי גם אני צריך לבקש שלא יתפלפלו בדיוקי הלשונות כו', אלא להתרכז בעיון והבנת תוכן העניין, על-פי המקורות המצויינים כו'.

"כך התנהג אביו"

בי' בסיוון תש"נ התבטא הרבי ('התוועדות' תש"נ, כרך ד, עמ' 325): "ההנהגה של ליובאוויטש (שזוהי אגב גם ההנהגה של בעלז) בעניין שינה בסוכה ידועה ומפורסמת לכל יותר ממאה שנה, עוד בזמנו של אדמו"ר האמצעי, שנוסף לכך שהיה בעצמו למדן גדול, התנהג כך מפני שכך התנהג אביו, אדמו"ר הזקן, בעל התניא והשולחן-ערוך!".

"והעיקר, מאדמו"ר האמצעי"

בב' במנחם-אב תשי"ד (אגרות-קודש, כרך ט, עמ' רכב) כותב הרבי להרה"ח ר' יהודה שמוטקין:

נתקבל היום על-ידי מוהר"א שיי פאריז ביכל ובו איזה שו"ת [=שאלות ותשובות] בנגלה מהצמח-צדק ושו"ת ממוהר"ן מדוברונה והעיקר מאדמו"ר האמצעי על הלכות גיטין. על-כל-פנים כך כתוב בהביכל, ומטוב להודיעני סדר השתלשלות כתבים אלו והסמוכות שהם מהני"ל, ותשואת-חן

בצל וחסידות...

בשיחת ליל א' דהג הסוכות תשמ"ה ('תורת-מנחם – התוועדות' תשמ"ה, כרך א, עמ' 223) אמר הרבי: ידוע הסיפור אודות אחד מחסידי אדמו"ר האמצעי שהתאונן שחזרת המאמרים ששמע בליובאוויטש בכל מקום שעובר בלכתו מליובאוויטש לביתו (כפי שהיה נהוג בימים ההם על-פי ציווי אדמו"ר האמצעי), פועלת אצלו רגש של ישות, והדבר אכן נוגע לו באמת... השיב לו על כך אדמו"ר האמצעי: "א ציבעלע זאל פון דיר ווערן אבער חסידות זאלסטו חזר'ן"! [=לבצל תיעשה, אך חסידות תוסיף לחזור].

והרי ידוע גדול הדיוק בדברי רבותינו נשיאינו, ובענייננו: הדיוק ד"ציבעלע" (בצל) דווקא – להיותו דבר חריף, שגם מעט בכמות פועל הטבת המאכל כולו (כנראה במוחש) ועד כדי כך, שאפילו דבר הנותן טעם לפגם, פועלת החריפות שיהיה נותן טעם לשבח (כפי שמצינו בהלכה).

"בשביל זה היה כדאי כל המאסר"

בשבת-קודש פרשת ויצא, ט' בכסלו תשמ"ב, אמר הרבי מאמר חסידות ש'דיבור המתחיל' שלו היה הפסוק "אתה אחד ושמך אחד כו'". בראשיתו הביא הרבי מהמבואר במאמר (ד"ה זה) של כ"ק אדמו"ר האמצעי, "שכנראה הוא הדרוש אתה אחד שאמרו בשבת-קודש האחרון בשבתו במאסר (שבת – פרשת ויצא, ט' כסלו, תקפ"ז) קודם תפילת המנחה".

ובהמשך (ספר המאמרים – מלוקט, חלק ב, כסלו, עמ' נו) באות ז' נאמר:

ויש לומר דזהו גם הקשר דאמירת דרוש זה לשבת-קודש האחרון של המאסר, ערב יום הגאולה, דהנה ידוע שעל-ידי המאסר נעשה עילוי גדול יותר כו'. ועל-דרך מאמר רז"ל הזית כשכותשין אותו (דווקא) הוא נותן שמנו... על-ידי המאסר ניתוסף בזה, ויש-לומר שעד להוספה באין-ערוך... שהמאסר

ניצוצי רבי

ד"ה יוהאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלוקים, ובהתוועדות שהתקיימה אז אמר כ"ק אדמו"ר נ"ע: שמירת יום ההילולא בלימוד תורתו של בעל ההילולא ובעריכת התוועדות, היא פדיון נפש שנותנים לבעל ההילולא.

מראש...

פסקי דינים מכ"ק אדמו"ר האמצעי על הלכות גיטין ראו אור בהוצאת 'קה"ת' בשנת תשל"ז.

ב"ה.

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א הננו מו"ל בפעם הראשונה את פסקי דינים לכ"ק אדמו"ר האמצעי על שלחן ערוך אבן העזר הלכות גיטין*.

לע"ע, לא נמצא תח"י גוף כתב יד קדש מהנ"ל, כי אם העתקות, ומכמה סימנים רק העתקה אחת, ולכן אין לחסוה אם, לאחר ההגהה המרובה שהשדלנו בה, ימצא הלומד איזו טעויות.

ככדי להקל על הלומד ומעיין בפסקי דינים הנ"ל, הצגנו כאן גם פנים השלחן ערוך וכן הבאר הגולה.

- ע"ד פסקי דינים של רבותינו נשיאינו הק' -
ראה פתה דבר מכ"ק אדמו"ר שליט"א לפס"ד כ"ק אדמו"ר
נמצא האמצעי לשו"ע יו"ד הל' טריפוח (קה"ת, חשי"ט).

מערכת "אוצר החסידים"

ה'תשל"ז, ברוסלין, נ.י.

דבר המוציאם לאור של פסקי דינים לכ"ק אדמו"ר האמצעי, בשנת תשל"ז, עם הגהות הרבי בכ"ק

מסירת פ"נ לאדמו"ר האמצעי

בהתוועדות שבת-קודש פרשת ויצא, ט' בכסלו תשי"א (תורת-מנחם - התוועדויות' תשי"א, חלק ראשון עמ' 106-105), אמר הרבי:

באחד ממכתביו מבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר גודל העניין דשמירת יום ההילולא של צדיק בלימוד והתוועדות, ובו מספר אודות יום ההילולא טי כסלו שנת תרנ"ז, שחל בשבת פרשת ויצא (כקביעות שנה זו), ואז אמר כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נייע מאמר

נקל לשער שאילו היתה אפשרות להיכנס עתה אל אדמו"ר האמצעי וליתן לו פדיון, היה בוודאי כל אחד ממהר להיכנס (י"ע וואלט גארניט געקלערט און וואלט באלד אריין) וליתן פדיון.

ועל-פי האמור ישנה האפשרות עתה ליתן פדיון לאדמו"ר האמצעי - בהתוועדות שמתקיימת עתה, ובלימוד תורתו (לאחרי ההתוועדות, כשכל אחד יחזור לביתו), ללמוד עניין באחד מספריו של אדמו"ר האמצעי, בעל ההילולא.

ניצוצי רבי

מסופר אודות אדמו"ר האמצעי שבעת אמירת חסידות היה אומר לפעמים "שא שא".

[אף שבוודאי לא היה צורך להשקיט את הקהל, שכן, בשעה שאדמו"ר האמצעי היה אומר חסידות שרר שקט מוחלט, עד כדי כך, שבין כל הקהל הגדול שהיה נוכח בעת אמירת חסידות לא נשמע אפילו קול שיעול, כיחה וניעה כו' (גם אצל אלה שהיו רגילים להשתעל מצד מצב בריאותם); הקול היחידי שנשמע היה קול המאמר חסידות, שחדר את כולם ("עס האט אלעמען דורכגענומען"), הן אלה שהבינו את המאמר והן אלה שלא הבינו את המאמר.]

— פעם ביקר בליובאוויטש ה"אינספקטאר" הייבנטאל, ועבר סמוך לחצרו של אדמו"ר האמצעי בעת אמירת חסידות, ובראותו את ריבוי האנשים העומדים בשקט מוחלט וללא תנועה כו', התפלא מאוד על היכולת לרתק ("נעמען") אנשים רבים כל-כך.

והסביר כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נייע שאמירת "שא שא" היתה כדי להשקיט את תוקף נביעת המוחין, אשר לאחרי הבנת העניין ניתוסף מיד עומק חדש בהעניין שמביא סברא הפכית, כהלשון הרגיל במאמרי אדמו"ר האמצעי: "דלא כני"ל".

שיחה על "יחודא עילאה"

בהתוועדות שבת-קודש פרשת ויצא, ט' בכסלו ה'תשי"ב ('תורת-מנחם – התוועדויות' תשי"ב, חלק א' עמוד 160) אמר הרבי:

אדמו"ר האמצעי אמר שהוא מאחל לעצמו (י"ער ווינטשט זיך") שאברכים בלכתם ברחוב ישוחחו ביניהם אודות יחודא תתאה ויחודא עילאה.

וסיים הרבי ואמר:

ברכה של צדיק ונשיא בישראל – בוודאי מתקיימת, וכיוון שכן, אין הדבר תלוי אלא באברכים עצמם, שבלכתם ברחוב, בברוקלין, כאן, בויליאמסבורג וכיוצא בזה, ישוחחו ביניהם אודות יחודא תתאה ויחודא עילאה.

להשקיט תוקף נביעת המוחין

בהתוועדות שבת-קודש פרשת וארא, מברכים החודש שבט תשי"א ('תורת-מנחם – התוועדויות' תשי"א, חלק ראשון עמוד 178) הסביר הרבי פשר הנהגה מסויימת אצל הרבי האמצעי ואגב כך סיפר על הסדר בעת חזרת המאמרים על-ידו:

מינוי ל"התקשרות"

ניתן לקבל את גיליון "התקשרות"
ישירות הביתה באמצעות הדואר.

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים).

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים).

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:
"התקשרות", מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר חב"ד 72915

פרשת תולדות

וקח לי משם שני גדיי עזים (כו,ט)

שני גדיי עזים: וכי שני גדיי עזים היה מאכלו של יצחק? אלא - פסח היה; האחד הקריב לפסח, והאחד עשה מטעמים (רש"י)

"שני גדיי עזים" – הם פסח וחגיגה; "את המטעמים ואת הלחם" (פסוק יז) – היינו הלחם דמצה; "ויבא לו יין" (פסוק כה) – הוא היין של ארבע כוסות. אך מרור לא הביא, כי מרור הוא בחינת גבורות, ואם היה מביא זאת ליצחק, שבחינתו גם היא גבורה, היה הרבר גורם להתגברות תוקף הדין.

(לקוטי לוי-יצחק עמי ק"ה)

ותאמר לו אמו עלי קללתך בני (כו,ג)

איזו הרגעה היא זו? כלום התנחם יעקב בעובדה שאם תבוא (ח"ו) קללה, תחול על ראש אמו?! אלא: הברכות באו מבחינה נעלית מאוד, דרגה שהיא למעלה מחכמה ושכל. משום כך ה"כלי" לקבלת השפעה וברכה זו היא עבודה במסירות-נפש, שהיא למעלה מטעם ודעת. זהו שאמרה רבקה: "עלי קללתך בני" – כדי לזכות בברכות נעלות אלה, מוכנה אני אפילו למסירות-נפש, אם יהיה בכך צורך. בדבריה אלו השפיעה על בנה שגם הוא יהיה מוכן ומזומן להסתכן למען הברכות.

(לקוטי שיחות, כרך א, עמ' 54)

אנוכי עשו בכורך (כו,יט)

החסיד רבי הילל מפריטש אמר:

כשלבש יעקב את בגדי עשיו אמר על עצמו "אנוכי עשיו בכורך". ללמדך, עד היכן מגיעה עוצם ה"קליפה" של לבושי הגויים...

ואף שיעקב אמר זאת במרמה, כפירוש רש"י ("אנוכי המביא לך, ועשיו הוא בכורך") – הרי זה גופא ראיה שלבושי עשיו השפיעו, שאף יעקב, שהוא "איש תם", ידבר בעורמה ובמרמה!

(רמ"ח אותיות, אות כג)

ויבא לו יין (כו,כה)

ארמי מיא לגו חמרא (זח"ג קפט)

יין – רמז לבחינת גבורה, כרשפי אש העולים מלמטה למעלה.

מים – רמז לבחינת חסד, כמים היורדים מלמעלה למטה.

ארמי מיא לגו חמרא – יעקב, שמידתו תפארת, המחברת וממזגת חסד עם גבורה, מזג מים (חסד) לתוך היין (גבורה).

ממעייני החסידות

לכן הטעם בתיבת "יין" הוא מרכא כפולא, לרמז על החיבור וההתכללות של חסד וגבורה.
(תורה־אור, פרשת וישלח, דף כה, ב)

ראה ריח בני... ויתן לך האלוקים (כו, כז-כח)
מכאן רמז שבי'הבדלה', קודם אמירת "וייתן לך", מברכים על הריח.

(אור־התורה, דף קנא)

ראה ריח בני כריח שדה (כו, כז)

בשעה שנכנס אבינו יעקב אצל אביו - נכנסה עמו גן־עדן. הדא הוא דאמר לו ראה ריח
בני כריח שדה (מדרש רבה)

מנין הכיר יצחק שריח זה הוא של גן־עדן?
רו"ל אמרו (במדרש והובא בריב"א בריש פרשתנו), שיצחק עלה לגן־עדן לאחר העקדה ונשאר
שם שנתיים. נמצא אפוא כי הכיר היטב את ריחו של גן־עדן.

(לקוטי־שיחות)

ראה ריח בני כריח שדה (כו, כז)

מלמד שהראה לו הקב"ה בית־המקדש בנוי וחרב ובנוי. ראה ריח בני - הרי בניו, כמד"א
ריח ניחוחי תשמרו. כריח שדה - הרי חרב, כמד"א ציון שדה תחדש (מדרש רבה)

"ראה ריח בני" — בזמן הבית, ריח הניחוח של הקרבנות הוא בכחינת ראייה ממש, שהיו רואים
את האש שלמעלה שהייתה רבוצה על המזבח, ובלשון הזוהר (ח"א ו) "אריה דאכיל קורבנין"
(אריה אותיות ראייה).

"כריח שדה" — בזמן הגלות אין קרבנות ממש, אבל עדיין יש בחינת "ריח ניחוח" מ"הקרבת"
נפש הבהמית לה' יתברך, בזמן התפילה.

(אור־התורה, עמ' 296)

* * *

שלוש הבחינות ב"ריח" המנויות במדרש (בנוי, חרב, בנוי) הן שלוש דרגות ב"ריח בגדיו"
המופיע בראשיתו של פסוק זה.

מפרש אדמו"ר ה"צמח צדק":

זוהר (ח"ב רח) אמרו, ש"בגדיו" היינו הלוכשים של אדם הראשון — "ויעש ה' אלוקים לאדם
ולאשתו כותנות עור וילבישם" (בראשית ב). ובלבושים אלו היו שתי תקופות — תחילה, לפני
חטא עץ הדעת, היו בכחינת "כותנות אור" (ראה בראשית רבה ספ"ב), ולאחר החטא נעשו
"כותנות עור".

ואלו הן אפוא שלוש הדרגות:

בית המקדש בנוי — על־דרך "כותנות אור",

חרב — על־דרך "כותנות עור",

בנוי לעתיד לבוא — בחינת יתרון האור הבא על־ידי הבירור של "כותנות עור", שיתגלה
לעתיד לבוא.

(אור־התורה, דף קמט)

אחיזת הציציות* בקריאת-שמע

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

סדר לקיחת ואחיזת הציציות בקריאת-שמע, ונשיקתן בפרשת ציצית: **בשולחן-ערוך אדמו"ר הזקן** כתב: מצווה לאחוז הציציות בידו השמאלית כנגד ליבו² בשעת קריאת-שמע... ויש מי שאומר שיאחז אותם בין קמיצה לזרת של שמאל³, וכשיגיע לפרשת ציצית יקחם בידו הימנית ויביט בהם, ויהיו בידו עד שיגיע ל"נאמנים ונחמדים לעד", ואז ינשק הציציות ויסירם מידו⁴.

ולהלן⁵ הוסיף: "יש נוהגין להסתכל בציציות כשמגיע ל'וראיתם אותו' וליתן אותם על העיניים⁶, ומנהג יפה הוא וחבובי מצווה. וגם נוהגין לנשק הציציות בשעה שמסתכל בהן⁷, והכל הוא חיבוב מצווה".

בספר-המנהגים⁹ נרפס: "לאמירת 'והביאנו לשלום כו'¹⁰ מחברים תחילה שתי הציציות דלפניו,

(* בכמה מקומות שנדפסה במקורות המילה "ציצית" כשהכוונה ל"ציציות", תוקנה הלשון כאן ל"ציציות" ללא ציון נוסף. סי' כד ס"ד.

(1) במהדורה החדשה צויין: הגהות מיימוניות הלי ציצית פ"ג אות פ, ממדרש תהלים להב, (שם נזכרו שני הפרטים: הן יד שמאלית, והן כנגד הלב). בשער-הכוונות (דרוש ח מדרושי כוונת ק"ש) מזכיר גי' יד-שמאל "ותניחם על ליבך". ולעיל (סוף דרוש ה' מדרושי הציצית) הלשון: "וישימם כנגד החזה והלב". ובשו"ע מכתבי האריז"ל יאבן שההס' (שם, בפתוחי-חותם אות ב) הקשה, הרי הלב הוא תחת החזה! ופירש הכוונה, שישמם כנגד החזה כי שם מקום גילוי הארת החסדים, וכוון במחשבתו כנגד הלב (לשעבד הלב לעבודתו יתברך), עיי"ש (בעניין הזה ולב ראה גם בסידור רבינו הזקן עם ציונים והערות: (ראסקין), עמי תעא הערה 15). להלן בספר-המנהגים לא נזכר פרט זה כלל. וכנראה שהרבי לא דייק בזה.

(2) ביים של שלמה (יבמות פ"א סו"ס ג) כתב לאחוז הציציות [רק שתיים שלפניו. ראה אישי-ישראל פ"כ העי' כג. במג"א ובשו"ע רבינו כתבו סתם, אבל בכתבי האריז"ל הני"ל מפורש שצ"ל כל הארבע] "יסביב הקמיצה" (הובא באשל-אברהם להרה"צ מבוטשטש כא"ה), ובמג"א ס"ק א בשם סדר ברכות "בין קמיצה לזרת". פרט זה לא נזכר בכתבי האריז"ל הרגילים, אבל מובא בברכ"י וועד אחרונים, ומקורו מגורי האריז"ל (כף-החיים ס"ק ט).

(3) מג"א שם בשם כתבי האריז"ל (פרי עץ חיים שער ק"ש פ"ט). אלא ששם ובמג"א כתבו "גם ביד ימין", וקשה לומר שזו גם כוונת שו"ע אדמו"ר, ובפרט שסיים "ויסירם מידו" (ולא – מידיו). להלן יובא שהרבי נהג כמג"א, אם כי בספר-המנהגים נשמט פרט זה.

(4) סעיף ו.

(5) סמ"ק מצוה כח (מלבד מצות ציצית, מונה הסמ"ק את ההסתכלות בציצית כמצוה בפ"ע במניין המצוות!), רבינו יונה (ספר-היראה, מהדורת אשכול סי' קסה), שו"ת ריב"ש סי' תפו בשם רבו ר' פרץ כהן. המנהיג סי' לט (באר הגולה בשו"ע השלם, וחבל שרובם לא צוינו במהדורה החדשה של שו"ע אדמו"ר).

(6) מקורו (נשמט מהמהדורה הני"ל) בטור בשם בעל-העיטור (ציצית, שער ב ח"ג).

(7) דרכי-משה, סוף הסימן. ולשון שער הכוונות (דרוש ח מדרושי כוונת ק"ש) בקשר לשלושת הפרטים הללו: "...ותבט ותסתכל בהם בכל פרשת ציצית, ובהגיע אל פסוק וראיתם אותו וזכרתם אז תסתכל בהם שתי פעמים פעם אחר פעם..., ובהגיע אל יולא תתורו או תנשק הציציות בפיך ותשימם על-גבי העיניים שלך..." (דלא כמנהגו).

(8) עמי 10.

(9) לשון שער-הכוונות (עניין כוונת יוצר וק"ש): "...ובאומרו 'מארבע כנפות כל הארץ' [ובעטרת-זקנים (סי' ס"א), א, בשו"ע השלם] כתב שדי הציציות הן די כנפות הארץ – המלכות [תקבץ הארבע ציציות בידך שמאלית, ותניח ידך השמאלית בהיתה אוחו ארבע הציציות כנגד הלב שהוא בשמאל...]. בנחש דשם אין התיבות 'והביאנו לשלום'.

בירור ענייני הלכה ומנהג

אחר-כך מצרפים ציצית כנף השמאלי דלאחריו, אחרי זה ציצית דכנף הימין, ואוחזים אותם בין קמיצה לזרת דיד שמאל¹¹.

"סדר לקיחת ואחיזת הציציות לקריאת-שמע, אף שכבר נדפס¹², אבל לא ברורים כל הפרטים¹³ שבו, אשר על כן ארשום מה שראיתי הנהגת כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) בזה¹⁴:

"לוקחים שתי הציציות שלפניו בידו השמאלית, בין האצבעות של אגודל ואמה (כי שם הוא המקום שמסדרים כל הארבע ציציות כדלקמן) ישר זה אצל זה, אחר כך לוקחים ציצית אחת מאחריו, של שמאל, ונותנים אותה אצל השתי ציציות הנ"ל מהשמאל, אחר-כך לוקחים הציצית הרביעית מלאחריו, התלויה מצד הימין, ומצרפים אותה להשלוש ציציות הנ"ל לצד הימין שלהם (זאת אומרת אשר הארבע ציציות המונחים אצלו בין שתי האצבעות הנ"ל המה ממש באותו הסדר כמו שהמה תלויים בהטלית כמו שהוא מלובש בהם: שתי ציציות לפניו, ולאחריו שתי ציציות אחת מימין ואחת בשמאל, כאילו שהמה מקיפים את השתי ציציות שלפניו).

"אחר-כך לוקחים הארבע ציציות כמו שמסודרים כנ"ל בתוך היד, ומוציאים אותם לחוץ בין זרת וקמיצה, אחר-כך מדלגים שתי האצבעות קמיצה ואצבע ומכניסים את הציציות לפני תוך כף היד בין האצבע לאמה, ומשם מוציאים אותם לחוץ בין האמה לאגודל,

"וככה אוחזים אותם כמו שמסודרים כנ"ל כל משך אמירת הקריאת-שמע גם בעת נשיקת הציצית, רק באמירת 'וראיתם אותו' אוחזים בידו הימנית הב' ציציות שלפניו המונחים באמצע¹⁵, אבל כמו שמסודרים כנ"ל¹⁶.

אמנם בוידאו 'תפילה עם הרבי'¹⁶ מופיעים פרטים נוספים: כשהיה כ"ק אדמו"ר מגיע לפרשת ציצית, היה נותן להציציות להישמש מכף ידו השמאלית (אבל נשארין הן בין הזרת לקמיצה דיד שמאל) ותופסן בידו הימנית (בין האגודל והאצבע הסמוכה לו). וב'מנהגי מלך'¹⁷ פירט יותר: נוטל ד' הציציות ביד ימינו (באופן ש)משאיר את תחילתם – סמוך לקשר – בין האצבעות 'קמיצה' לזרת'.

ואחר-כך בספר-המנהגים: "נוהגים להעביר הציצית על העיניים קודם כל נשיקה"¹⁸.

11 קטע זה נעתק מיהיום יום' כב סיוון, כאמור בהערה שם.

12 הכוונה כנראה לקטע הקודם, שפורסם כבר לקראת שנת תשי"ג.

13 ועדיין נשמט מרשימה זו לגמרי (ואף מספר המנהגים בכלל) הפרט דאחיזת שתי הציציות ביד ימין לפרשת ציצית, כפי שנהג כ"ק אדמו"ר מהורש"ב (לפי ספר 'אשכבתא דרבי', מהדורת תשל"ו עמ' 54) וכפי שנהג הרבי כדלהלן.

14 כאמור שם בהערה, זהו [קטע מ]רשימת הרה"ח ר' אליהו סימפסון ע"ה. הרשימה בשלימותה נדפסה ביכפר חב"ד גיליון 555. הפרטים נעתקו גם בס' 'ציצית – הלכה למעשה', מהדורת תשנ"ה, פ"ט סט"ז.

15 כנראה הכוונה שלוקחים את הגדיל (החוליות) שלהן כפי שמונח שם, כי קשה למצוא את הענף בין שאר הציציות.

16 בחוברת הנלווית: עמ' 11 אות טז.

17 עמ' 18 ס"ה.

18 ובהערה צויין: "מנהג כ"ק אדמו"ר שליט"א. וראה כף-החיים ס"י כד ס"ק יד" [שם הביא זאת מקיצור שלי"ה, יד אהרן בשם מצת שמורים, א"ר וכו'. לעיל הובא מנהג זה משו"ע אדמו"ר, בהע' 7 הובא מקורו מבעל העיטור, ובהערה 8 משער הכוונות – ככולן קשורה ההעברה על העיניים לפסוק 'וראיתם אותו' ובשער הכוונות לתיבת 'ולא תתורו', אך לא לכל

(* אגב, ספר זה לא נזכר כלל בספר-המנהגים ובשיחות ובהערותיהם כשמביאים את הנהגת כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, אע"פ שהספר עצמו נדפס ע"פ הוראת הרבי (ככתוב שם ב'דברים אחדים' בעמ' VIII), והוא כתוב בצורה יסודית יותר מכל הרשימות דאז, וכולל הרבה פרטי מנהגים של רבותינו ושל אנ"ש בכלל וכן דיונים במקורם בנגלה ובקבלה וכו', בשעתו רצו העורכים להכניס מנהגים שונים משם לתוך 'ספר-המנהגים' (והרבי שלל זאת, באומרו: 'אלו מנהגי חב"ד; מנהגי חב"ד הם רק מה שבי"ק אדמו"ר אישר', בשם הרה"ח ר' מנחם זאב שי' גרינגלס).

בירור ענייני הלכה ומנהג

ב'תפילה עם הרבי¹⁹ הביא: סדר הנשיקה כנ"ל ב'ברוך שאמר'. ושם²⁰: מעבירים תחילה על עין ימין [פעמיים – מנהגי מלך] ואחר-כך על עין שמאל [פעם אחת – שם], ומנשקם.

כן נאמר שם²¹, שהרבי הביט בציצית [כנראה הכוונה: בכל הציציות] כשהגיע ל'וראיתם אותו'. וב'מנהגי מלך'²² פירט: לאחר אמירת 'והיה לכם לציצית' (ונישוק הציצית) אינו משמיט הציציות מידו הימנית, כי אם מביט בהם בהתיבות 'וראיתם אותו', ואחר-כך מצמיד ידו הימנית לידו השמאלית עד שמנשקם שוב [בתיבת 'אמת', פעמיים – שם], ולאחר שמנשק הציציות בפעם האחרונה – מביט בהם שוב, ורק אחר-כך משמיטם מידו.

מנהגנו למעשה: ההוראה לרבים היא כנרפס בספר-המנהגים (שהוא "בדפוס לרבים ולדורות" כדברי הרבי²³, ובפרט בנידון דידן, שכפי שמסר לנו הרה"ח ר' יהודה ליב שיחי' גרונר, ע"פ הוראת הרבי השמיטו חלק מן הרשימה, הרי שמה שהדפיסו – כולו שייך לרבים, אבל מה שחסר ברשימה מלכתחילה, דהיינו האחיזה בימין בפרשת ציצית, והרבי נהג בו, אין ראייה לשלול אותו), דהיינו: א. אין מדייקים שיהיו הציציות "כנגד הלב" או "החזה".

ב. גם כשמגיעים לפרשת ציצית נשארות הציציות בין קמיצה וזרת של יד שמאל, וגם בין האמה והאגודל, ורק:

ג. לאמירת פרשת ציצית נוטלים (בנוסף לזה) את קצה פתילי הציציות ביד ימין.

ד. לאמירת התיבות "וראיתם אותו" (בלבד), אוחזים ביד ימין גם את הגדיל של שתי הציציות שלפניו המונחות באמצע הגדילים שביד שמאל.

ה. נושקים את הציציות שש פעמים, היינו באמירת תיבות: ציצית, ציצית, לציצית²⁴, אמת, קיימת, לעד²⁵.

ו. לפני כל נשיקה, מעבירים את הציציות²⁶ על שתי העיניים (ימין ואחר-כך שמאל) [ואחר-כך על השפתיים].

נודה לכל מי שבידו להעיר על שינויים כלשהם בפרטים האמורים, וימסור זאת למערכת 'התקשורת' כדי לזכות את הרבים.

נשיקה כמנהגנו. וצ"ע מה מיוחד בכף-החיים דווקא]. זאת בניגוד למסופר בסי' אישכבתא דרבי' שם, שאדמו"ר מהורשיב נייע (ובהערה לב הוסיף: גם אדמו"ר מהורי"צ נייע, ורוב אנשי) לא היה נוהג קודם הנשיקה ליתן הציציות על שתי עיניו כמו שנוהגים העולם.

(19) אות טו.

(20) עמי' 7 סי"ב.

(21) אות יז.

(22) שם סי"ו.

(23) 'מאוצר המלך' ח"א עמי' 362.

(24) 'ובכל פעם שמוכיר ציצית – ינשקם' חסד-לאברהם סי"ק ב (הובא בכף-החיים סי"ק יח ובקצות-השולחן יט, כה). 'אמת' מוזכר גם בקצות-השולחן בהערות שבסוף ח"א לסעיף הני"ל, וב'דברי אהרן' (מנהגי קרלין), [ובסי' ציצית – הלי' פסוקה' במקורות הלכה פסוקה' סי' כד ס"ה הערה *23 תמה מה המקור לזה, ואף הציע לבטל זאת (!). מאידך ראה בסי' אישי-ישראל פ"כ העי' כז שגם אחרים נוהגים כן]. 'לעדי' מופיע בשו"ע אדמוה"ז מכתבי האריז"ל כמובא לעיל. רק על 'קיימת' לא מצאתי לעי"ע מקור או מקבילה. אבל עי"פ המובא (בשו"ע אבן-השוהם סי' ס בפתוחי-חותם סי"ק י, משער-הכוונות דרוש ח מדרושי קיי"ש), שהשלמת המלכות היא עיי' הציצית (נה"י דז"א), ולכן מנשקים ב'ידבריו (מל') חיים (יסוד) וקיימים (נו"ה)...", עיי"ש, אולי זה מסביר השייכות לתיבות אלו: אמת קיימת-לעד.

(25) ספר-המנהגים עמי' 11 מיהיום יום' (הנייל הערה 11).

(26) כנראה – ביד ימין, כפי שנהג הרבי.

התוועדות חסידית

התוועדות חסידית היא בבחינת "טל אורות טליך" ■ היא מוזגת "רביעית" של חיים בחיי יום ויום ומזככת את החיים הגשמיים ■ לקט זכרונות והתבטאויות, עם בוא חודש האור והחסידות

"כדי לרצות באמת, צריך לסגור את הדלת"...

הרבי אומר שכדי להגיע לפנימיות הרי זה על-ידי מסירות-נפש. מסירות-נפש זו נמסרת בירושה מאבות לבנים ולבני-בנים. זה ההפרש בין "מקיף" ל"פנימי". "מקיף" הוא מדריגה גדולה, אבל זה חיצוניות. "פנימי" הוא דבר יסודי ונמסר בירושה. חב"ד תובעת פנימיות, וכדי להגיע לפנימיות זקוקים לעבודה ויגיעה, והדבר צריך לעורר באדם שהרצון יהיה אמיתי.

בזמנים שעברו לא היו מרשים, גם לא לאברכים, להיכנס להתוועדות חסידית. כעבור שנים החלו להרשות להם להיכנס. אך על הרוצים להיכנס – לרצות באמת, וכדי לרצות באמת צריכים לסגור את הדלת, והטבע הוא שכאשר לא מרשים להיכנס – קיים אז הרצון להיכנס. ואילו אם הדלת פתוחה וכל הרוצה יכול להיכנס – הכניסה איננה כניסה פנימית.

(לקוטי דיבורים, כרך א"ב – מתורגם ללה"ק – עמ' 362-363)

טיהור האוויר ויצירת סביבה של אור

אחד מהעשרות הרבות של זיכרונות הילדות שלי הוא המחזה הבהיר, כשבאחד מלילות חנוכה, בשנת תר"ג, התאספו מורי החסיד רשב"ץ, החסיד ר' הענדל והחסידים ר' אהרון ור' יקותיאל מדוקשיץ והחסיד ר' זלמן, והפליגו בזכרונות ימי קדם, עת היו אברכים ונוסעים אל אב-הסבא, ה"צמח צדק". בתוך כך התרומם לפתע ממקומו החסיד ר' זלמן והחל לנגן ניגון ידוע של אב-הסבא, בו היה מתפלל מוסף של ראש-השנה. כל הנוכחים עמדו ממקומם והצטרפו לשירתו... אח! כמה חיות ועידוד מביאה התוועדות חסידית כזאת. היא משרשת את כל החרולים מן החיים הבשריים ומוזגת "רביעית" של חיים בחיי היום-יום, כך שחיי השעה של חיי העולם הגשמי נעשים שונים לגמרי, זכים וטהורים יותר.

התוועדות חסידיות כאלו מטהרות את האוויר ויצרות סביבה של אור, מצביעות על דרכים בעבודת ה' יתברך ומעמידות את האברך על בסיס האמת, הנחקק במוחו ובליבו לעד.

(לקוטי דיבורים, כרך א"ב – מתורגם ללה"ק – עמ' 158-159)

חיות בהשכלה, בהבנה ובעבודה

אבי אמר לי ששמע מהסבא – הרבי מוהר"ש – מה ששמע מאביו – הרבי ה"צמח צדק" – מה ששמע מסבו – רבנו הזקן – על סיפורי הצדיקים שחסידים מספרים בהתוועדויות חסידיות, שהם בבחינת "טל אורות טליך" – סיפורי צדיקים מכניסים חיות בהשכלה, בהבנה ובעבודה.

(לקוטי דיבורים, כרך א"ב – מתורגם ללה"ק – עמ' 178)

הלכות ומנהגי חב"ד

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

יום רביעי

ו' בכסלו

יום שישי

ח' בכסלו

מהיום בערב, מתחיל זמן קידוש לבנה שלוש ימים יום ל'שאלת גשמים', ועל-כן מתפילת ערבית של יום חמישי בלילה ואילך, המסתפק אם שאל 'טל ומטר' אינו צריך לחזור.²

---

(1) היממה השביעית מוזמן המולד – ראה 'התקשרות' גיליון 2) שו"ע אדמוה"ז סי' קיד סי', קצות-השולחן סי' כא סי"א, לוח כולל-חב"ד ז' במרחשוון. תנד.

לזכות

האחים התמימים הדגולים לבית

דייטש

הרה"ח ר' זלמן, ר' יוסף, ר' אברהם-משה

וגיסם ר' גבריאל גופין שיחיו